

DJELO TEORIJSKOG I PRAKTIČNOG ZNAČAJA ZA RAZVOJ KOMUNIKACIJSKIH VJEŠTINA U SUVREMENOM DRUŠTVU

(Zoran Tomić, *Umijeće komuniciranja*, Synopsis, 2024.)

Umijeće komuniciranja najnovija je knjiga plodnoga znanstvenika red. prof. dr. Zorana Tomića s Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Mostaru. U odnosu na poznata djela, poput *Odnosi s javnošću – Teorija i praksa* (2016.), *Enciklopedijski rječnik odnosa s javnošću* (2023.), *Teorije i modeli odnosa s javnošću* (2013.), *Politički odnosi s javnošću* (2017.), *Temelji međusobnog komuniciranja* (2021.), *Političko komuniciranje* (2020.), *Političke kampanje* (2022.) i dr., ova knjiga objavljena je u manjemu formatu (18 x 11) i prilagođena široj javnosti kako svojim sadržajem tako i oblikovanjem sadržaja.

Knjiga *Umijeće komuniciranja* izišla je i na engleskome jeziku pod naslovom *The art of communication* (2024.) i na španjolskome jeziku pod naslovom *El arte de la comunicacion* (2024.).

Strukturalno i organizacijski knjiga je podijeljena u sedam poglavlja. Iznimno je zanimljiv početak knjige gdje dr. Tomić u predgovoru donosi zanimljiv citat iz knjige V. Frankla *Čovjekovo traganje za smislom*, Zagreb 2010.

Ova knjiga inspirirala je brojne čitatelje u svijetu u njihovu traganju za smislom te je ovim tekstom autor, bez dvojbe, htio nadahnuti svakoga čitatelja *Umijeća komuniciranja* pozitivnim pristupom i vjerom u život, budućnost, a rekli bismo, i učenje i stjecanje znanja.

Upravo znanje o komuniciranju čini ključna poglavlja ove knjige. Nema tu nečega što već nije napisano ili objavljeno u svijetu. No, pristup, povezivanje cjelina s nizom sjajnih primjera iz prakse čini ovu knjigu ponešto drugačijom, pristupačnijom i korištenijom.

Ne treba zaboraviti kako tekst ne dolazi slučajno tamo gdje je posložen jer je riječ o autoru koji ima bogat znanstveni opus, ali i praktična iskustva stečena u primjeni strategija i taktika komuniciranja o kojima piše.

Nakon predgovora dr. Tomić piše o interpersonalnoj komunikaciji gdje donosi definicije i načela, a upućuje na znanje izgradnje komunikacijske kompetencije. Objašnjava što je to „učinkovito komuniciranje“ kao i „prilagodno komuniciranje“.

Drugo poglavlje posvećeno je najvažnijoj vještini komuniciranja, a to je „aktivno slušanje“. Autor ukazuje zašto je važno slušanje koje su sposobnost slušanja, kao i razlozi lošega slušanja. Stjecanjem navedenih vještina knjiga sugerira da je moguće postati bolji slušatelj, ali uz uvjet savladavanja lekcije *Kako aktivno slušati*.

Sljedeće, treće poglavlje *Umijeća komuniciranja* posvećeno je *Verbalnoj komunikaciji*. Polazeći od vjerovanja, ali i istraživanja kako je strah od javnoga nastupa jedan od najvećih strahova, prof. Tomić upravo ovo poglavlje započinje potpoglavljem *Strah u komunikaciji*. Slijede simboli, funkcije verbalne komunikacije, jezični problemi, govorni stilovi te verbalna komunikacija u međunarodnome kontekstu. Ovo poglavlje knjige problematizira način na koji se iskazuju komplimenti, zašto su važne glasovne osobine i šutnja. Poglavlje završava studijom slučaja o Japanu nazvana *Razgovarajmo šutnjom*.

Središnje poglavlje knjige je *Neverbalna komunikacija*. Može se ustvrditi da je ovo poglavlje dublje i sustavnije prikazano nego u drugim djelima prof. Tomića. Najveći broj teorijskih polazišta ilustriran je tako da čitatelj uistinu može dobiti cjelovitu sliku kako neverbalno komunicirati. U ovome poglavlju dr. Tomić naglašava perspektivu i klasifikaciju neverbalne komunikacije, komunikacijsko okružje, fizičke karakteristike

komunikatora, pokret i položaj tijela, funkcije neverbalne komunikacije, prenošenje značenja, izražavanje emocije, predstavljanje sebe, upravljanje interakcijama, definiranje odnosa, komunikacijsko okružje, vlastito okružje, vrijeme, upotrebu objekata u komunikaciji – arhitektonsko oblikovanje, boje, efekt crvene boje, pokretne predmeti i dizajn, prostorno okružje, prostor, psihologiju prostora, osobni prostor, zone udaljenosti, teritorij, signale vlasništva o pravilima sjedenje za stolom.

Nakon ovih tematskih cjelina dolazi detaljnije poglavlje *Govor tijela* u kojemu se navode značenja izraza lica, kontakt očima, signali očima, pogled, treptanje, klimanje glavom, kontakt rukama, dlanovi, rukovanje, držanje za rame, nadlakticu i lakat, držanje jedne ruke na drugoj, što znači i vrste osmijeha, dodir i dr.

Neverbalnu komunikaciju i govor tijela nadopunjuje odnos odijevanja i komunikacije. Dr. Tomić piše o funkciji odjeće, značenju uniforme, profesionalnome izgledu, bojama i uzorcima, pravilima bontona, zatim donosi smjernice za odijevanje žena i muškaraca i dr.

Ono što je jako vrijedno i korisno za sve one koji žele poboljšati svoju komunikaciju svakako je posljednje poglavlje knjige *Tehnike učinkovite komunikacije*. Autor prikazuje 12 tehnika i alata za uspješnu i učinkovitu komunikaciju dajući tako knjizi dodatnu i vrijednost i praktičnost.

Zaključno, riječ je o vrlo praktično složenoj knjizi na način da je lako čitljiva i shvatljiva, ali, s druge strane, precizno stručna i znanstvena. Primjeri i ilustracije čine je dodatno zanimljivom. Način na koji je grafički dizajniran tekst, u kojemu se koriste markeri za naglašavanje najvažnijih detalja, inovativan je i koristan te neobično pozitivan. Uzimajući u obzir sve navedeno, može se zaključiti kako je riječ o još jednoj uspješnici autora čija je prethodna knjiga proglašena *Biblijom (Odnosi s javnošću – Teorija i praksa, 2008.)*. I

ova knjiga prof. Tomića pozicionira kao jednoga od najznačajnijih suvremenih znanstvenika u našem okružju na području komunikacijskih znanosti.

Nakladnik knjige izdavačka je kuća *Synopsis* iz Zagreba i Sarajeva. Recenzenti su knjige dr. sc. Marijan Primorac, dr. sc. Davorka Topić Stipić i dr. sc. dr. Siniša Kovačić, a izišla je 2024.

Vladimir Vegar, mag. rel. publ.
Sveučilište u Mostaru
vladimir.vegar@sum.ba